

Kari Kurír

A Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának hírlevele

Elektronikus változat:

<http://www.arts.u-szeged.hu/kurir>

166. szám

2004. december 21.

Tisztelt Kolleginák és Kollégák!

A Bölcsészettudományi Kar Tanácsa 2005. február elején választja meg a Kar új dékánját, aki 2005. július 1-jétől három évig fogja irányítani a Kart. A kiírt pályázatra ketten adták be jelentkezésüket: Almási Tibor docens úr és Szőnyi György Endre intézetvezető docens úr. Az alábbiakban betűhív módon tesszük közzé a két pályázó vezetői koncepcióját.

Szeged, 2004. december 21.

Berta Ágnes

ALMÁSI TIBOR VEZETŐI PROGRAMJA

I. Előélet és indíttatás

Sorsom úgy hozta, hogy amióta 9 évvel ezelőtt megvédtem PhD-értekezésemet, amely a bölcsészkar első dolgozatvédelemmel szerzett PhD-fokozata volt, folyamatosan szerephez jutottam a kari és egyetemi közfeladatok ellátásában. 1995-ben egy olyan periódus zárult le életemben, amelynek a középpontjában a nagy intenzitású kutatómunka állt. Csaknem egy évtizeden át ügyködtem a *Korai magyar történelmi lexikon* megvalósításán dolgozó kutatók belső magjában, illetve ugyanezen időszakra esett az *Anjou-kori oklevéltár* vállalkozásának megalapozása is, mely utóbbinak tevékeny részeseként jutottam doktori fokozathoz. Ezen időszak lezárultával úgy ítélt meg, hogy tartozásom van munkahelyem tágabb közösségével szemben, ezért nem zárkozhatok el az intézeti kereteken túlnyúló egyetemi közélet feladataira vonatkozó felkérések elől.

Először a kari Tanulmányi Bizottság elnökeként működtem, majd a JATE utolsó 3 évében a hallgatói és a külügyek területéért felelős rektorhelyettes voltam. 1998-1999-ben részt vettem a diákhitel-rendszer bevezetését előkészítő minisztériumi tanácsadó testület munkájában. Az SzTE létrejötté, 2000 óta rektori megbízottként, illetve rektori tanácsadóként működöm azzal a feladattal,

hogy gondoskodjak a volt JATE kollégiumainak integrált szervezeti keretei működőképességéről; lényegében 1800 kollégiumi férőhely színvonalas fenntartása tartozik immár 8 éve felelősségembe. Ezenkívül ötödik éve választott kari képviselő vagyok az Egyetemi Tanácsban. Az utóbbi feladatkör révén rendre részt vállaltam számos, eseti jelleggel működő egyetemi, illetve kari munkabizottságban. A legnagyobb fontosságú ezek sorában a Szegedi Tudományegyetem Párhuzamosságokat Feltáró Bizottságának elnöki tisztsége volt. Úgy vélem a legkevésbé sem e bizottság okolható azért, hogy a hónapok munkájával elkészített tárgyyszerű és elfogulatlan jelentés megállapításai, konszenzusra törekvő javaslatai nem — vagy csak alig — hasznosultak az érintett karok együttműködésében, illetve a párhuzamosságok kezelésében.

A különböző közfeladatok ellátása számos tapasztalattal, sokrétű ismerettel gazdagított. Az elmúlt évtizedben egyetemi munkám során foglalkoztam tanulmányi, oktatásszervezeti, hallgatói, gazdasági, külügyi és pályázati vonatkozású ügyekkel. Miután tudományos munkámnak köszönhetően egy szakmai konzorcium tevékenységének operatív összehangolása is feladatom, ugyancsak eligazodom a tudományszervezési és finanszírozási kérdésekben. Munkám révén rálátást szereztem az egyetemirányítás mechanizmusaira, jó munkakapcsolatokkal rendelkezem mind a központi, mind pedig a gazdasági és műszaki adminisztráció különböző egységeiben és szintjein.

II. Helyzetmegítélés és alapállás

A mai szegedi bölcsészkar bármely távlatból is mérlegeljük helyzetét, alapvetően szilárd, jól működő, számos tekintetben kiváló mutatókkal rendelkező, gazdálkodásában is egyensúlyban levő intézmény. Ha elfogadjuk, hogy a társadalmi megítélés tekintetében beszédesek a jelentkezési adatok, akkor az elmúlt évek statisztikái arra vallanak, hogy a bölcsészkarok rangsorában a közvélemény folyamatosan magasan jegyzi karunkat. A régió, a megye és a város életében — akár kulturális intézményekre, rendezvényekre, szellemi műhelyekre gondolunk —, ugyancsak magasra értékelt a jelenlétünk. Az elmúlt évben sorra az Egyetemi Tanács elé kerültek az egyes karok helyzetét és jövőképét bemutató anyagok, s ezek ismeretében megint csak világosan felmérhető, hogy egyetemünk 11 kara között az egyik legstabilabb alakzat a bölcsészkar. Ha mikrovilágunkat belülről szemléljük, nem kis elégedettséggel nyugtázhatjuk, hogy az elmúlt másfél évtizedben sikerrel vettünk olyan akadályokat, mint a hallgatói létszám sokszorozódása, a doktori képzés kereteinek kiépítése, a tudományos minősítés új rendszerében való helyfoglalás, új képzési formák és új szakok elindítása, többféle képzési rend párhuzamos működtetése, a kreditrendszer bevezetése, a tanulmányi ügyek elektronikus kezelési rendjének beüzemelése. Az eredmények között tartható számon, hogy megrázkódtatások nélkül jutottunk túl az egyetemi integráción, jól átértünk egy épületfelújítást, egy könyvtáregyesítést, továbbá megtettük az első előkészületeket a bolognai folyamatnak megfelelő több ciklusú képzés elindítására. Az sem elhanyagolandó körülmény, hogy mindeközben — nehezen kiszámítható kilengések mellett is — sikerült elkerülni a gazdálkodási kondíciók nagyobb megrendülését. Térítéses képzések, valamint pályázati források révén javult a saját bevételek aránya, míg a megfontolt létszámgazdálkodást, illetve munkavégzésünk hatékonyabbá válását tükrözi, hogy a képzési terhek növekedését csak visszafogottan követte a munkaerő kibővítése.

Az elmúlt időszak változásait felidézve elégedettségre kevésbé okot adó meglátásoknak is helyük lehet. Ha a sokban módosult viszonyaink mögött az eredőket, kiváltó okokat vizsgáljuk, meg kell állapítanunk, hogy gyakran nem a magunk kezdeményezéséből és akarata szerint alakult életünk. Sokszor a felülről kiinduló irányító befolyások szorítottak bennünket ilyen vagy olyan irányba, mi pedig — jobb meggyőződésünk ellenére — alkalmazkodni igyekeztünk az új helyzetekhez, megpróbáltunk idomulni a sűrűn változó elvárásokhoz. A teherbírásról és tűrőképességről árulkodó megannyi felsorolt eredmény inkább kipróbált alkalmazkodóképességünket illusztrálja, mintsem a koncepciózus önépítés tudatosságát és sikerét. Ez utóbbihoz tényleges mozgástérre, kiszámíthatóságra és valódi autonómiára lett volna szükség. Ezzel szemben az elmúlt 10—12 évben a reformáló, átalakító beavatkozások a miniszteriális irányítás részéről úgyszólván folyamatosakká váltak. Következetesség

az elvek, illetve a gyakorlat szintjén alig tapasztalható. Ma már olykor nemcsak megoldani, de exponálni sem érdemes a problémákat, hiszen az újabb generális átalakítás sokszor úgymint felülírja a gondok egészét, mi pedig a szilárd belső keretek helyett szokjuk az átmenetiség állandosuló érzetét. E helyzettel — korántsem meglepő módon — együtt jár a rossz közérzet, minthogy veszélyeztetve, fenyegetve érezzük legalapvetőbb értékeinket. A hosszabb távot legfeljebb a szólamok szintjén ismerő politika a finanszírozói pozícióval szembeni kiszolgáltatottságot kihasználva egyre direkter, egyre kérlelhetlenebbül és egyre rövidlátóbban avatkozik életünkbe.

Szűkebb egyetemi közegünkben a helyzetünket leginkább meghatározó változás az egyetemi integráció volt. Megítélésem szerint 5 év elmúltával lassan fel kell pontosan mérnünk, hogy mit jelentett karunkra nézve a szegedi felsőoktatási intézmények egyesítése. Mindezt azért tartom fontosnak, mert e helyzetelemzés alapján kellene stratégiát kialakítanunk. Benyomásaim szerint a dolgok megálltak valahol félúton. Jó és rossz következményeket egyaránt fel tudunk sorolni, ugyanakkor fel kellene mérnünk, hogy rövid és hosszú távon valójában milyen kilátásokkal rendelkezünk. Meddig kedvező számunkra az egyetemi döntési pontok elhelyezkedése, illetve honnantól kedvezőtlenek? Bizonyos szempontból (pl. gazdálkodási szabadság) nőtt a mozgásterünk, más tekintetben viszont sérülékenyebbek vagyunk (pl. finanszírozási kiszolgáltatottság). Az integrált egyetemi működéssel szemben sosem voltak eredendő kifogásaink, hiszen egy jól működő integrált egyetem részét alkottuk. Mintha még mindig tartana várakozásunk, hogy vajon mélyebben is továbbs megy-e az egyesülés, miközben a karok egy része önálló intézményi múltjának adottságaiból csak keveset feladva, most a kiteljesedettebb önálló lét örökölt elemeit komfortosítja. A dolgok túl hosszú eldöntetlensége stratégia-nélküliséghez, sodródáshoz és elbizonytalanodáshoz vezethet, amit el kellene kerülnünk, ezért lenne érdemes közelmúltunk fejleményeit értékelve megfontolni a jövő főbb lépéseit.

Míg tágabb és szűkebb környezetünkben egyaránt erősek a helyzetünket befolyásoló bizonytalansági tényezők, úgy vélem, hogy karunk számára a legbiztosabban a hagyományos értékrendünkhöz való szilárd ragaszkodás képes hordozni a jövő ígérteit. Annyi masszív eredménynek, életműnek, műhelynek, iskolának, kipróbált módszernek vagyunk örökösei és folytatói hogy nincs szükségünk különös fortélyokkal igazolni: intézményünk a tudományok művelésének valódi otthona, s esetünkben tényleg helyálló az *universitas magistrorum et scientiarum* fogalmának használata. Ha ma a Szegedi Tudományegyetem neve jól cseng a világban, illetve e hazában, akkor azért egykori s mai professzoraink is igen sokat tettek.

Miért fontos mindannyiunknak e biztonságos háttér tudata, illetve a ragaszkodásunk az ebben leledző hagyományhoz? Azért mert mai világunkat annyira eluralták a holnapnál távolabbra nem látó ambíciók, a mulékony divatok, az önbecsapó üres szólamok, hogy a tapasztalatok szerint a tudomány értékvilágának tiszteletben tartása néha már az egyetemeket fenntartó irányítás részéről sem evidencia. Az a homogenizáló és uniformizáló igyekezet, amellyel kutató-oktató tudósokat igyekeznek képesítési követelmények, kreditesítés vagy több ciklusú képzés örve alatt egy ösvényre terelni, kifejezetten ellentétes a tudományokkal foglalkozás természetével. Ott ugyanis a megközelítések sokfélesége, a próbálkozások korlátolatlan lehetősége a kívánatos, és ott nemcsak az azonnal eladható áru számít eredménynek, hanem a sokszoros áttételeken keresztül lassan — csak sokára felismert módon — ható hozadék is felbecsülhetetlen érték lehet.

Ezen evidenciáknak mint alapállásnak a rögzítése azért nem tűnik fölöslegesnek, mert amikor egy kar a túlélésért igazodni, alkalmazkodni kénytelen az aktuális irányítás kívánalmaihoz, akkor vezetése soha nem feledheti, hogy a kompromisszumok elkerülhetetlen megkötésekor minek a megóvásáért kell az árat fizetnie, s az ilyen helyzetekben meddig érdemes és szabad a garasokat az asztalra leszámolnia.

III. Feladatok és távlatok

Ha csak azon változások sokrétűségéből és sűrűségéből indulunk ki, amelyek a közelmúltat jellemezték, nyilvánvaló, hogy legfeljebb részben lehet felmérni és előre látni a konkrét teendőket. Ezek közül szeretnék néhány fontosabb területre kitérni.

Az *oktatási tevékenység* területén a jövő időszak legtöbb feladatát a több ciklusú képzés rendszerének kialakítása jelenti számunkra. Bár elvileg a kezdet kezdetén figyelmünknek csak az első három évre kell irányulnia, mégis, mert érdekeltségünk kiterjed a felsőbb képzési szintekre is, belátható, hogy legalább a fő vonalakat illetően már a kezdeteknél a képzés teljes spektrumára ki kell alakítanunk elképzeléseinket. Idetartozik, hogy az egyes szakok képzési tervei természetesen kreditszerűleg kreditalapúak lesznek, ám nagyon kívánatos lenne, ha a tantervek kiindulásában az átadandó tudás tartalmának körülírása, meghatározása mindig elsődlegességet kapna a mérés egyfajta eszközénél többet valójában nem jelentő kreditpontokkal szemben. Nem szerencsés, ha az alapvetően a tanbürokrácia eszköztárába tartozó fogalmak eluralják az oktatásra vonatkozó gondolatainkat, annak szüntelen mérlegelése helyett, hogy mit akarunk tudományainkból megtanítani hallgatóinknak, hogyan, miféle módszerekkel vagyunk képesek ismereteket átadni, illetve hogy a tőlünk kapott tudás miért fontos és mennyiben hasznosítható hallgatóink számára. Ma sokszor az a benyomása az embernek, hogy a kreditgyűjtés olykor mintha öncélúan vezérelné a hallgatók tanulmányi erőfeszítéseit, anélkül, hogy egyikük-másikuk az elvégzett munka egésze által tényleges kompetenciák birtokába kerülne egy-egy szaktudomány mégoly alacsony szintű gyakorlásához is. Ahhoz, hogy 3 év alatt érvényes és használható tudással vétezzük fel hallgatóinkat, nagyon átgondoltan felépített, több irányban hasznosítható alaptudást kell elsősorban biztosítanunk számukra.

Megkerülhetetlenül e kérdéskörhöz illeszkedik a főiskolával fennálló párhuzamosságok problémája. Sokadjára is fontos hangsúlyozni, hogy karunk elsősorban a konszenzussal végigvitt, emberséges, egzisztenciális fenyegetéseket nem hordozó megoldásokban érdekelt. Az esetek túlnyomó részében nem egymásnak ismeretlen, hanem szakmai kooperációkban kipróbált kollegáknak kell megtalálniuk az együttműködés, a közös munka új formáit. Tapasztalataim szerint a kollegiális közeledések fogadtatása messze nem elutasító a főiskolai munkatársak részéről, viszont ugyanez kevésbé mondható el az intézményvezetési szinten. Az is kijelenthető, hogy oktatásszervezeti egységeknek a mai egyetemi kereteken belül végbemenő átrendeződései nem szükségképpen és nem kizárólag veszteségként és felszámolásként értékelhetők. Bár a továbbiakban is az tekinthető helyes magatartásnak karunk részéről, ha a főiskola felé nem ölti magára a fenyegető rém arcát, ám konstruktivitásának a kérdés megoldásában bizonyos határt szab, hogy doktori képzéseket működtető, egyetemi szintű diplomát kiadó, főiskolai végzettségüket kiegészítő képzésben részesítő tanszékeink és intézeteink mégsem kezdeményezhetik a főiskolához történő csatlakoztatásukat.

Jelentőségében messze túlnő egy dékáni program adta kifejtési lehetőségeken a tanárképzés ügye. Bizonyos, hogy a következő évekre vonatkozó képzési rendszer jelenleg ismert formája nem rendezi megnyugtatóan a kérdést, s e tekintetben nemcsak várható, hanem egyenesen kívánatos a korrekció. A megoldás megtalálásában közös érdekeltsége van a tanárképzésben eddig is közreműködő minden képzőhelynek. Ha van esetünkben is jól megragadható igénye a munkaerőpiacnak, az kétségtelenül a kétszakos tanárok fogadása. Nehéz lenne beletörődni, hogy éppen e kívánalomnak tudunk a jelen állapot szerint a legkevésbé eleget tenni.

Némiképp a fentiekben érintettekhez, bizonyos tekintetben pedig a kutatás és a gazdálkodás kérdéséhez tartozik a Tanulmányi és Információs Központ — azon belül is a könyvtár — ügye. Az új létesítmény felett érzett örömből aggodalom vegyül amiatt, hogy a szükséges működtetési források nélkül kerül az egyetem birtokába az új intézmény. A könyvtári forgalmat mindig nagyban élénkítő bölcsészeknek kétségtelenül jelentékeny részt kell majd vállalniuk az üzemeltetésből, s ez terheket fog róni a kari gazdálkodásra. Úgy gondolom, hogy célszerű lenne olyan fokozatos elmozdulással próbálkozni az oktatásban, amely mint új adottságra egyre erősebben épít e tanulmányi központra. Úgy vélem, hogy a tanulásban némiképp növelni lehetne az önálló felkészülést igénylő hallgatói tevékenységet, hiszen ehhez mostantól kedvezőek az infrastrukturális feltételek. Az efféle hallgatói

munka teljesítményeit komolyabb kreditpontokkal lehetne honorálni, megnövekedhetne a konzultációk szerepe, egyszersemind némelyest mérsékelhető lassan a kontaktórák aránya, a munkaerőigény és a tanteremi szükséglet. Ekkora volumenű beruházás csak akkor érdemes befektetés, ha olyan átalakulásokat is indukál, amelyek a minőség javításához, illetve források megtakarításához, átcsoportosíthatóságához vezetnek. Ehhez persze a képzés tervezésében nagyobb mozgástérre volna szükségünk, avagy a fenntartó részéről annak belátására, hogy a szabályozókon keresztül gúzsbakötő igyekezet gátat szab a helyi adottságok takarékossgát szolgáló kihasználásának.

A könyvtári kérdések kapcsán érdemel szót, hogy meg kell tanulnunk az alkalmazkodást az új könyvtári helyzethez. Elveszítettük a napi munkánkat nagy hatékonysággal segítő közvetlen kutatási és oktatási könyvtári háttérünket, s ma még kérdéses, hogy az új intézmény minden tekintetben képes lesz-e jól pótolni a kiesett láncszemet. A kutatómunka közvetlen színterétől távolabb kerülő könyvtárban látok olyan veszélyeket, amely hosszabb távon a könyvtári állomány összetételének minőségromlásával járhat. A friss beszerzések összetételének meghatározásában aligha nélkülözhető a kar oktatóinak részéről megnyilvánuló komoly szaktudományi kompetencia, kérdéses viszont, hogy a bölcsészettudományok minden területén egyformán kialakulnak-e majd az esetlegességektől mentes, kívánatos találkozási pontok a kellő információk átadásában. A kérdésnek mind a kutatómunka feltételei, mind a hallgatói olvasnivaló elérhetősége szempontjából nagy a jelentősége. A koordináció rendjének kiformalódása, a kezdeti folyamatok kontrollja, valamint a kari és könyvtári partnerek érdekeinek közvetítése feltehetően a rendszeres, illetve szervezett kapcsolattartás révén biztosítható a jövőben.

A kutatás területén azért nem tartom fölöslegesnek a szinte evidencia-szerű alapigazságok ismételt — s ha kell, újra megismételt — hangsúlyozását, mert az embernek az a benyomása, hogy a retorikában ugyan sokan hallunk a "tudásalapú társadalomról" vagy "tudásiparról", a gyakorlatban azonban igen kevés történik a tudományok üzéséhez ténylegesen szükséges feltételek fenntartásáért és javításáért. Szeretnék azért dolgozni, hogy karunk — legjobb hagyományaihoz méltóan — a tudomány gyakorlásának, gyarapításának jó műhelye maradjon. Nem tartok fölöslegesnek itt Berda Áronnak, a kolozsvári egyetem első rektorának 1872-ben elmondott megnyitó beszédéből idézni egy gondolatot: *"Az egyetemet nem a néma falak, hanem tanárainak a szellemi ereje alapítja meg."* Olyan alapigazság ez, amelyhez minden körülmények között ragaszkodnunk kell. Súlyunkat, rangunkat és a nevünkhöz elődeink nagy eredményeinek köszönhetően hozzátapadó elismerést csak azáltal őrizhetjük meg, ha eleven, nagyszabású, nagyra törő, bátor gondolatok megfogalmazásáig jutó kutatómunkát végzünk. Ebből kap folyamatosan új impulzusokat az oktatás, ez ad keretet a tudósutánpótlás nevelésének. Az új dolgok felismerése, új ismereteink összegzése vezet fokozat-szerzésekhez, iskolák, kutatóműhelyek megszületéséhez, rangot adó eredmények felmutatásához. Az sem közömbös persze, hogy a kutatások által forrásokhoz juthat a kar, s ezzel jelentékenyen javítani lehet egy-egy tanszék infrastrukturális helyzetén, kari szinten pedig némelyest enyhíthetők a forráshiányos állapotok.

Az elmúlt néhány évben nyugdíjazások és sajnálatos korai elhalálozások következtében karunk nagyon komoly veszteségeket szenvedett el tudósi közösségében. A pótlás érdekében megtett eredményes lépéseket folytatnunk kell akár külsők meghívásával, akár a belső utánpótlás előlépésének segítségével. Egészében a kar összetétele ma is igen magas minőséget mutat, s örvendés élnétség érzékelhető az előmeneteli igyekezetekben. Fontos ugyanakkor annak hangsúlyozása, hogy igazán szerencsésnek és értékesnek azok a tudományos előmenetek tarthatók, ahol a tudósi teljesítmény az egyéni sikerek és hozadékok mellett olyan többletekkel is együtt jár, mint a műhelyteremtés, vagy a hazai, illetve külhoni kutatói együttműködések megelevenedése egy-egy szakterületen, avagy nagy pályázati projektek elnyerése, illetve részvételek azokban. A felsoroltak mind olyan hozadékok, amelyek hosszabb távon és meghatározóan szolgálják karunk gyarapodását, hírnevének öregbítését.

A doktori iskoláinkban folyó képzések kapcsán megjegyzendő, hogy e téren kedvező ugyan a kiemelt normatívák megléte, ám ezzel nemigen lehet tompítani más területek alulfinanszírozottságát. Valójában azonban szakmai értelemben is gyenge érdekek fűződnek e téren a létszámok jelentősebb bővítéséhez. Az elhelyezkedési lehetőségek igen korlátozottak; egyáltalán nincsenek jó kilátásai

azoknak, akik a doktori képzés utáni lehetséges mozgáspályákat mérlegelik. Azt a korábban már hangoztatott véleményt kell itt is megismételnem, hogy szerencsésebb lenne a doktori képzés időtartamát 4 vagy esetleg 5 évre bővíteni a létszámnövelés helyett. Az sem látszik üdvözlendő tendenciának, hogy a doktori képzés kreditesítésével a kontaktórák növekedésének irányában figyelhető meg elmozdulás, holott a tudományos munkavégzésre sokkal inkább az önálló kutatói próbálkozások képesítenek, mintsem a tanórai ismeretek véget nem érő bővítése. Egy ponton túl ezzel inkább ártunk — szerintem — a hallgatói kreativitásnak és életrealitásnak, elkényelmesítjük a fiatal szakembereket és felmentést kínálunk számukra önnön bátortalanságra, amiért önálló szakmai szárnypróbálgatásaikkal késlekednek. Mindenesetre a továbbiakban is minden lehetőséget meg kell ragadnunk annak érdekében, hogy egy-egy évre belső források segítségével lehessen a doktori képzés előtt vagy után pályán tartani legérdemesebb hallgatóinkat.

A kari gazdálkodás területén a finanszírozási viszonyokban évek óta mutatkozó bizonytalanságok, romló tendenciák miatt lehetetlen megbízható elképzeléseket papírra vetni. Mind a többciklusú képzés bevezetésével együtt járó finanszírozásbeli változások, mind pedig a prognosztizálható létszámcsökkenés negatív hatásai bizonytalanná teszik a tervezést. Igen korlátozott érvényű bizakodásra talán két körülmény adhat okot. A felsőoktatási törvény-előkészítés végső szakaszában napvilágra került finanszírozási tervezet azt a pozitív elmozdulást tükrözte, hogy a normatíváknak a minimálbérhez kötése révén valamelyest kiszámíthatóbbakká válnak a finanszírozási kondíciók. A másik az a — meglehetősen naiv remény —, hogy történelmileg minden nehéz átalakulási időszak véget ér egyszer, a gazdaság élénkülésével pedig legalább a romló tendenciáknak meg kell állapodniuk. Nyilvánvaló persze, hogy soha nem szabad olyan tehetetlen állapotba kerülnünk, amelyben csak passzívan szemléljük önnön végromlásunkat. Egyénileg és tanszékenként, kutatói alakzatokként mindenkinek folyamatosan próbálkoznia kell forrásszerzéssel, hazai és uniós támogatások elnyerésére irányuló pályázatokkal, mindent el kell követnünk a kar vonzerejének fenntartásáért, a regionális beiskolázási térség magunkhoz kapcsolásáért, a *magisteri* képzésre jelentkezők körének lehetőség szerinti bővítéséért. Közhelyszámba megy, hogy a bevételek növelése mellett igyekeznünk kell az ésszerűség határain belül visszafognunk kiadásainkat. Mint sok más területen, az ésszerű és megfontolt gazdálkodás terén ugyancsak jól követhető példát mutattak karunk legutóbbi időszakban működő dékánjai.

Mint a kar mindennapjait hosszú ideje sokat keserítő probléma, néhány sort a kubatúráviszonyok is érdemelnek. Azzal, hogy a tanszéki könyvtárak helyiségei kiürültek, a tantermek tekintetében érezhetően, az oktatói elhelyezésben pedig szerény mértékben javulni fognak viszonyaink. Perspektivikusan a TTK biológus részlegeinek új elhelyezésétől remélhetünk további mozgási lehetőséget és javulást, amely a várakozások szerint a belátható jövőben bekövetkezik.

IV. Kari élet és összetartás

A bölcsészkar belső intézményi szerkezetének utolsó nagy átalakítására az 1990-es évek közepén került sor, amikor végbement az intézetesítés. Ez a szervezeti rend meglátásom szerint alapvetően beváltotta a hozzá fűzött reményeket, a kari operatív irányítás hatékonyabbá vált, s az intézetek megbízható koordinációs kereteket adnak mind az oktatásszervezésnek, mind pedig a gazdálkodás összefogásának. Bár a legfelső fenntartói szintről sok negatív megfigyelhető megállapítás hangzik el manapság a tanszéki keretekkel szemben, meggyőződésem szerint mind a szaktudományi kompetenciák, mind a kutatómunka végzésének igazán hatékony és adekvát alakzata csak a tanszék lehet. A tanszékek — állítólag végtelenül elharapódzott, bár karunkon nemigen érzékelhető — szaporodása mögött magam korántsem a gyarló emberi hiúság hajtotta becsvágyat keresném, hanem a kiindulásban a tudományok állandó specializálódását, illetve szintetizálódásra törő igyekezetét hajlanék látni, amely mozgások a kutatási tárgy és módszer szüntelen finomodásával rendre új szervezeti csoportkereteket hívnak életre. Azt gondolom, hogy a szegedi bölcsészkaron e tekintetben helyükön vannak a dolgok. Mind intézeteink, mind tanszékeink más-más funkciók ellátásának képesek jól

megfelelni. Ugyancsak nyugtázható hogy a dékánhelyettesi tisztségek számának növelése indokolt és helyes lépés volt 6 évvel ezelőtt. A jövőt illetően megfontolásra érdemesnek tartom, hogy a kari irányításnak rendszeres segítséget nyújtó jogi szakértőről gondoskodjunk; a jogismeret egyre kevésbé nélkülözhető a szabályzatalkotásban, a közbeszerzésben, különböző szerződéskötések előkészítésében stb., stb.

Nem kevés elismerő szót érdemel az a munka, amelyet a különböző szinteken a kari adminisztrációt, oktatás és kutatás-kiszolgáltatást ellátó dolgozók köre végez. Ha az oktatók és kutatók azzal szembesülnek, hogy egyre elviselhetlenebb bürokratikus terhek nehezednek rájuk — számos adatszolgáltatási készítményt gyakran erősen öncélúnak sejtve —, nemigen szoktak belegondolni, hogy az ilyen természetű terhek nagy részét már előzetesen le is vette róluk a kar hivatalszervezete, amiért voltaképpen köszönet illetné őket. Nyilvánvaló, hogy a kari irányítás nagyban rászorul a munkáját jól ellátó adminisztrációs és igazgatásszervezetre, s ha fűződik is belső érdeke a pontos bürokráciához, kifelé mégis minden olyan esettel szemben határozottan szót kell emelnie, ahol az adatszolgáltatás fölösleges, öncélú és formális volta érzékelhető, ahol a bürokratikus terhek belátható érdemi okok nélkül rabolják, emésztik az értékes munkaidőt, s zaklatják fel a kar nyugalmát. A bürokratikus terhekkel szembeni védelemnek természetesen a kar hallgatóságára is ki kell terjednie. A szüntelen felső reformáló igyekezet miatt ma már hallatlan bonyolultak a tanulmányi szabályozás problémái (gyakorlatilag a felvételtől a záróvizsgáig). Mind az oktatóknak, mind pedig a hallgatóknak nagy nehézségeket okoz az eligazodás a szabályokban. Néha az az érzése az embernek, hogy a szabályzatismeret talán olykor még hatékonyabb tudás is lehet a hallgató számra, mint a tanórákon elsajátított szaktárgyi ismeret, s ezt csak keserűen lehet tudomásul venni. Meggyőződésem szerint mind a kari vezetésnek, mind az oktatási adminisztrációnak egyidejűleg kell mindig arra törekednie, hogy a hallgatói tanulmányi ügykezelés kérdéseiben rugalmasak és emberségesek legyenek, ugyanakkor következetesek maradjanak, másrészt pedig arra, hogy állandó erőfeszítést fejtsenek ki a pontos tájékoztatás, valamint a dolgok egyszerűbbé tétele érdekében.

A napi működés szintjén korrekten és megbízhatóan üzemelő bölcsészkar belső világában talán az emberi kapcsolatok esetlegessége, a megnyilvánulási alkalmakat jobbra nélkülöző kari identitástudat bizonytalan ereje kapcsán lehet némi hiányérzetünk. Többségünk elszigetelten, szűk szakmai közegébe temetkezve éli életét, de nem nagyon van olyan alkalom, amikor a karon alkotó, munkálkodó sok-sok érdekes és értékes, lelki finomságokra érzékeny ember akár csak szakmai — és nem is magánemberi — minőségében megmutathatná magát a többieknek. Benyomásom szerint e tekintetben a szegedi egyetem karain nagyon különbözőek a belső állapotok, s ahol korábban önálló intézményi kari lét előzte meg az integrációt, ott ma is jóval erősebb a karon belüli kohézió, kiteljesedettebb belső szervezeti lehetőségek látszanak, s bizonyos intézményi háttér is rendelkezésre áll. Magunk mindezen tekintetben elég szegényes képet mutatunk. Nyilvánvaló, hogy egy dékáni program a hiányérzet jelzésénél többre nem vállalkozhat, s nem is hiszek semmiféle "barátkoztatási cselekvési terv" létjogosultságában. Mindenesetre nem lenne haszontalan, ha ilyen kérdésekben is megosztanánk egymással gondolatainkat, s alkalmasint apró lépésekkel e téren is a változtatások irányába elindulnánk el. (NB. nem tartanék haszontalannak például egy olyan — talán nem is túl hivatalos — rendezvényt, amelyen akár a *Tudomány napja*, akár az *Egyetem Napja* alkalmából egymásnak adnánk betekintést kutatómunkánkba, de már az is előrelépés lenne, ha az egykori Szegedi Bölcsészmuhely kiadását felújítanánk.)

Ugyanezt a problémát még súlyosabbnak látom hallgatóink világában, akár tanár—diák, akár diák—diák viszonylatban gondolok a közös intézményi azonosságtudat milyenségére. Nem könnyű beletörődni az emberi kapcsolatok felületességébe, eltompulásába, elközönösödésébe, még ha tudjuk is, hogy ez nagyrészt a tömegoktatás, valamint a szilárd közösségi csoportkeretek hiányának a következménye. E ponton nem vagyok biztos benne, hogy a kari vezetés ne tehetne segítő és bátorító lépéseket. Elfogadhatatlan számomra, hogy úgy távoznak évről évre hallgatók százai intézményünk falai közül, hogy figyelmünk irányukban szinte csak a tudásátadás folyamatára irányult, és igen keveset törődünk azzal, hogy eközben milyen szocializációs élményeknek voltak részesei. Meggyőződésem

szerint húszas évei elején az ember személyiségét messze nem csak a tanulmányok, hanem az ezen életszakaszban szerzett közösségi tapasztalatok is erőteljesen formálják. A gyorsan felejtető kötődésekből származó károknak karunk hosszabb távon van kitéve, s a negatív következményeket jó volna elkerülnünk. Világos, hogy e tekintetben is sok mindent az integrációra lehet visszavezetni; szerintem 2000-ig létezett egy JATE-identitás a hallgatói társadalomban, de az utóbbi években nem érzem, hogy ezt sikerrel pótolta volna valami. Úgy gondolom, hogy nagyobb jelentőséget kellene tulajdonítanunk a külsőségeknek ünnepi rendezvényeinken, hallgatói célokat szolgáló infrastrukturális fejlesztéseknek. Akkora létszámú hallgatóság kötődik karunkhoz, hogy Hallgatói Önkormányzatunk a meglévő forrásainak birtokában sok olyasmit is a kar falai között tarthatna, aminek ma kevés a kari illetékesség. Sűrűbb és elevenebb közkapcsolatokkal a háttérben talán elkerülhetők lennének a HÖK-választásokat kísérő megrázkódtatások. Nyilvánvaló, hogy e kérdésben egyáltalán nem a kari vezetése a meghatározó vagy a kezdeményező szerep, de arra feltétlenül késznek kell lennie, hogy az integráció hatásait értékelve szembenézzon a hallgatókra vonatkozó következményekkel is, és közös helyzetelemzés nyomán együttesen alakítsa ki a jövő stratégiáját.

Dékáni tapasztalatok hiányában hálátlan feladat pontos dékáni teendőket programba foglalni. Még hálátlanabb akkor, ha a közelmúlt dékánjai igen magasra tették a mércét, s már akkor is elégedettségre lehet oka a jövőbeli kari vezetőknek, ha irányítása alatt a jelenleg jó kondíciók megőrzését eredményként tudja felmutatni. Az elmúlt másfél évtized vezetőinek működéséből számomra leszűrhető legfőbb tanulság, hogy a fontosabb döntési helyzetekben egyeztetésekre, őszinte beszédre, alkalmasint széles nyilvánosságra, a megteendő lépések helyességét gondosan felmérő előkészítésre, a kollektív bölcsesség rendszeres segítségül hívására van szükség. Mindezt egy dékán soha sem találhatja terhesnek, s megválasztásom esetén a személyem iránti bizalom kitüntető jeleként fogok minden segítő, illetve óvó tanácsot fogadni. Bízom benne, hogy megválasztásom esetén nemcsak a kar hivatalszervezetének együttműködésére számíthatnék, hanem ténykedésem a Kari Tanács, valamint a kari közvélemény többségének támogatását is élvezné. Legközelebbi munkatársaim kiválasztásában befolyásolna mind a folyamatosság fenntartásának igyekezete, mind az a törekvés, hogy a vezetői kör összetételében tükröződjék a kar sokszínűsége, elsősorban azonban a kar szolgálatára vonatkozó közös elhivatottság szempontja vezetne. Azé az elhivatottságé, amelynek a tudós elődeink hagyománya iránti alázat ad tartást, amelytől idegen minden hivalkodás, és amely mindenkor átérzi a bölcsészkar képviselőjének méltóságát.

Szeged, 2004. december 8.

Almási Tibor

SZÖNYI GYÖRGY ENDRE VEZETŐI PROGRAMJA

I. SZEMÉLYES HÁTTÉR, ELŐÉLET

Mielőtt ismertetném dékáni koncepciómat, röviden összefoglalom személyes hátteremet, előéletemet, s ezzel kívánom bizonyítani, hogy a pozíció betöltéséhez szükséges szakmai és törvényi elvárásoknak megfelelek.

–*Egyetemi oklevéllel rendelkezem, büntetlen előéletű és cselekvőképes vagyok.*

–*Egyetemi doktori, kandidátusi (PhD) és habilitációs fokozattal rendelkezem, 2004-ben pedig 92 %-os eredménnyel megvédtem az MTA doktora címre benyújtott disszertációm.*

–*Szakmai eredményeimet a következő adatok jelzik: 1977 óta tanítok a Szegedi Tudományegyetemen, illetve jogelődjén, a JATÉn, mind a graduális, mind a posztgraduális szinten rendszeresen oktatok. Alapítása óta részt veszek az Angol-Amerikai Intézethez kötődő doktori program munkájában, külső tagja vagyok egy az ELTÉn és egy a Pécsi Tudományegyetemen működő doktori programnak, valamint vendégelőadóként oktattam számos hazai és külföldi doktori iskolában. – Több alkalommal vendégtanárként szerepeltem Európa számos egyetemén, valamint az Egyesült Államokban is. – Első körben megkaptam a Széchenyi Professzori Ösztöndíjat. – Kiterjedt nemzetközi kapcsolatokkal rendelkezem; a jelenleg általam vezetett kulturális ikonológiai kutatásokat már külföldön is „a szegedi iskolaként” emlegetik. Kollégáim és tanítványaim segítségével több sikeres nemzetközi konferenciát szerveztem a Bölcsészkaron. – Munkámat számos hazai és nemzetközi ösztöndíj, támogatás segítette (kétszer Fulbright ösztöndíj, Collegium Budapest senior fellow, OTKA, stb.). – 2003-ban az SZTE Pro Universitate díjjal ismerte el a Szegedi Tudományegyetemhez kötődő munkásságomat.*

–*Széles körű publikációs tevékenységem, valamint tudományos munkásságom és oktatási eredményeim nemzetközileg is jegyzettek (1976 óta 6 monográfia [ebből három 2004-ben jelent meg, kettő idegen nyelven, külföldi kiadónál], 11 kötet szerkesztés, 90 tanulmány a reneszánszkutatás, az anglistika, a hungarológia, valamint az irodalom- és kultúraelmélet témaköreiben, hazai és külföldi folyóiratokban, tanulmánykötetben, nemzetközi enciklopédiákban, illetve szöveggyűjtemények, monográfiák bevezetőjeként, valamint recenziók itthon és külföldön).*

–*Az évek során jelntős (közép)vezetői tapasztalatokra tettem szert. 1990 és 1992 között a Rektor külügyi tanácsadója voltam. Számos hazai és nemzetközi pályázatot, világbanki projektet vezettem, melyek jelentős összegeket hoztak a szegedi Bölcsészkarra. 1988 óta irányítom a Hungarológia és Közép-Európa Tanulmányok Nemzetközi Oktatási Központot (korábban Hungarológia Tanszékközi Program); ennek keretében magyar hallgatóknak egy szakalapításra váró speciális képzést is kifejlesztettünk. 1997-től vezetem a Bölcsészkar Angol Tanszékét, 1998-tól pedig az Angol-Amerikai Intézetet. 1994 és 1996 között a Bölcsészkar általános dékánhelyettese voltam; Bernáth Árpád dékánt segítve aktív részt vállaltam a kari intézetek rendszerének kialakításában, valamint én dolgoztam ki a dologi költségvetés mai napig is működő elosztási rendszerét.*

Itt szeretnék utalni azokra a sajátos személyes okokra, melyek éppen most indítottak arra, hogy megpályázzam a dékáni tiszte. Dékánhelyettesi megbízatásom óta szellemi útravalóként őrzöm akkori főnököm, Bernáth professzor koncepcióit és köztiszteletet kiváltó vezetői attitűdjét, amellyel a Kart vezette. Azóta készülök rá, hogy ezt a munkát magam is folytassam, ám nem kívántam addig belevágni, amíg MTA doktori értekezésem meg nem védtem és minden kvalifikációt meg nem szereztem az egyetemi tanári kinevezéshez. Ennek megtörténte szerencsésen egybeesett azzal, hogy a tavaszi félévet külföldi ösztöndíjon tölthettem, így jelenleg újabb terveim megvalósítása előtt némi szünetet tarthatok és eltávozni sem készülök. Saját pályám szempontjából a pillanat tehát igen alkalmas arra, hogy három éves közéleti feladatot vállaljak.

II. DÉKÁNI KONCEPCIÓM KIFEJTÉSE

A jelen értékelése, követendő hagyományok

Nem jó vezető az, aki a pozícióba jutván azonnal mindent meg akar változtatni. Úgy gondolom, hogy a rendszerváltás óta a Bölcsészkar mindig jó kezekben volt, tehetséges dékánok és jó kari tanácsok vezették, tagadhatatlan az impozáns fejlődés, amely mára egy megújult épületben a 11 karú Szegedi Tudományegyetem legnagyobb egységévé emelte. Megszilárdultak bizonyos hagyományok, kilakultak belső értékelési rendszerek, színvonalas munkát végez a Kar oktatói és dolgozói állománya, viszonylag olajozottan működik az adminisztráció és a Tanulmányi Osztály. Ismereteim szerint a Kar anyagi állapota ugyancsak megnyugtató. Bár mindig volt és ma is van miért megijedni, impozáns megtakarításokat sikerült az elmúlt években elérni, melyeket mind személyi jutalmazásra, mind pedig infrastrukturális fejlesztésre elismerésre méltóan használtak fel a vezetők. Van tehát mire alapozni, s radikális változtatások helyett én inkább finomhangolásra, cizellálásra készülnék. Mindez nem jelenti azt, hogy nincsenek aggályaim bizonyos jelenségekkel és tendenciákkal kapcsolatban, amelyeket én elődeimtől eltérően szeretnék kezelni, illetve hogy nincsenek ambíciózus terveim, amelyeket ne szeretnék megvalósítani. A következőkben ezeket sorolom elő tematikus csoportosításban.

A kari tudományos közélet javítása

Bármilyen imponáló eredményeket is ért el a Bölcsészkar, egy területen nagy a lemaradás. A rendszerváltás és az ennek folyományaként permanenssé váló oktatási reformok annyi energiát elvettek, hogy a kari tudományos közélet gyakorlatilag megszűnt. Vannak ugyan kis tudományos műhelyek, alkalmankénti tanszéki rendezésű konferenciák, de nincs közélet, nincs vita, és sajnálatosan nem ismerjük sem egymás munkáját, sem egymás tudományos elveit. Még „az átkosban” akkori dékánjaink nagy hangsúlyt fektettek arra, hogy évente legyenek összbölcsészkar konferenciák, legyenek olyan napok, amikor kollégák és diákok nem a napi gondokkal foglalkoznak, hanem tisztán és érdek nélkül a tudománnyal. Mihamarabb szeretném ezt a hagyományt visszaállítani, meg kívánom vizsgálni, hogy mely keretek között lehet a leghatékonyabban és legnépszerűbb módon felkelteni a kari közfigyelmet saját kutatómunkánk, tudományos eredményeink iránt.

E témakörhöz kapcsolódik az a sajnálatos megfigyelésem, hogy a kari doktori iskolák és programok szinte teljes elszigeteltségben dolgoznak. A hozzám legközelebb álló irodalom iskolában például hosszú évek alatt nem sikerült addig eljutni, hogy az egyes programok programközi, minden PhD hallgatónak hasznosítható kurzusokat is megajánljanak. A kari tudományos közélet újra megteremtendő fórumain jelentős nagy tudósaink mellett kiemelten számítanék a doktoranduszok részvételére is.

Hagyományok továbbfejlesztése

Egy intézménynek nagy kincsei a hagyományai és rítusai. Az utóbbi időben több ilyen is kikristályosodott, ezeket szeretném megszilárdítani és továbbfejlesztetni. Teljes mértékben támogatom Berta Dékán Úr kezdeményezését a *Pro Facultate*. . . díj megalapítását illetően. Szeretném azonban ennek átadását egy tudományos eseménnyel összekötni, ezzel is meghatározni a díj karakterét és emelve jelentőségét. Terveim szerint évente megrendezné a Kar a „*Bölcsészet ma...*” konferenciát (munkacím!), melynek során ünnepélyes keretek között kerülne sor a kari díj(ak) átadására. Ugyanezen esemény fényét emelendő szándékoznék megalapítani egy tisztességes honoráriummal jutalmazott évenkénti „bölcsészkar előadást” (melyet egy jelentős hajdani professzorunkról neveznénk el), s melyre egy kari bizottság javaslata alapján kiemelkedő magyar humántudósokat kérnénk fel előadónak.

Amennyiben megvalósul az Oktatási Minisztérium által most propagált elképzelés, hogy a bérkeret egy részét minőségi bérezésre kell fenntartani, akkor ezen összeget meghatározott időre, versenyeztetve kívánám felhasználni az adott periódus (egy vagy két év) legeredményesebb oktatóit

honorálva. Értelemszerűen a tudományban így kiemelkedő kollégáinknak reprezentatív bemutatkozást is biztosítanék a kari tudományos közélet teljes színe előtt. Mindeme munkában messzemenően számítanék a kari Professzori Tanács segítségére és közreműködésére.

Nemzetközi kapcsolatok

Egy másik terület, ahol az utóbbi években sajnálatos elszürkülés következett be, a nemzetközi kapcsolatok ápolása. Sok intézetnek, tanszéknek alakult ki pl. ERASMUS cserekapcsolata, ám ezek a diákok is elszigetelten jelennek meg, s nem látok összefogott koncepciót a külkapcsolatok fejlesztésére. Amennyiben külföldről kívánunk fizetős hallgatókat idecsábítani, az efféle kapcsolat-építés és PR-munka elengedhetetlen lesz. Fontosnak tartom, hogy a Dékán, amennyire ereje engedi, minden fontos a Karra látogató külföldi tudóssal és egyéb vendéggel találkozzon, de ugyanígy ápolja a kapcsolatokat a jelentősebb nagykövetségekkel, a Humboldt, vagy Fulbright-típusú ösztöndíjrendszerek képviselőivel, stb. Az e típusú munka egy kisebb horderejű, de jó visszhangot keltő eleme az, ha a Dékán évente fogadja a Karon dolgozó vendégtanárokat, lektorokat és személyesen is megismerkedik velük.

Az oktatási programok fejlesztése

A bolognai folyamat meglátásom szerint tovább erősíti a versenyt a hallgatókért. E versenyben csak oktatási programjaink állandó karbantartásával, minőségellenőrzésével és fejlesztésével lehet helyt állni. Meggyőződésem, hogy a Dékáni Hivatal és a Tanulmányi Osztály adminisztrációjának úgy kell működnie, hogy az „felhasználóbarát” legyen, s ne csak „tűzoltással” foglalkozzon, hanem hosszú távú tervek és koncepciók kidolgozásával is. Egyik első feladatommak tekinteném, hogy megvizsgáljuk: milyen új oktatási területeken kezdeményezhetnénk sikerrel szakindítást, vagy szakalapítást, illetve, hogy milyen modernizáció szükséges egyes szakokon a BA és MA programok megtervezésekor. Mindenképpen szükségesnek látnám az úgynevezett „szabad bölcsészet” változatosabbá tételét, pl. esztétika szak indításával. Régi fájdalom a Karnak, hogy nálunk nincs művészettörténet oktatás. Erre a közeljövőben nem is látok sok esélyt. Viszont kiemelkedően fontosnak tartanám egy interdiszciplináris vizuális kultúra szak kifejlesztését, mely a multimediális kultúra-elmélettől a kommunikáció gyakorlati kérdésein keresztül az alkalmazott reprezentációk (pl. kulturális antropológia, vagy vallástudomány) területeiig a Bölcsészkar egy jelentős részét mozgásba hozná és együttműködésre sarkallná. A BA szakok újonnan kidolgozott kredit-moduljaiban látszik, hogy a strukturálatlan általánosan művelő tárgyak helyett a csomagban felvehető minor szakoké lesz a jövő. Ebben a vonatkozásban áttekinteném a karon ajánlott speciális képzéseket és ahol lehet, kezdeményezném és támogatnám a szakindítást (vagy az MA programmá való fejlesztést). Pl. az „Európa-tanulmányok” és a „Hungarológia-tanár” című két, jobb sorsra érdemes speciális képzést egyesítve sikeres szakalapítási lehetőséget látok. E kérdések között fordítanék figyelmet a kis szakok sajátos problémáira, alapvetően az, hogy a sokszínű bölcsészet lehetőleg minden ágát magas szinten kell(ene) művelnie karunknak. Sürgősen szükségesnek tartom áttekinteni a tanárképzés kérdéseit, különös tekintettel a BA programok indulására, valamint a Főiskolai Karral való együttműködésre.

Infrastrukturális fejlesztések

Ez egy olyan terület, ahol sok minden a külső körülményektől dől majd el. Folytatva az eddigi munkát, arra törekednék, hogy az Ady téri épület egésze mihamarabb a Bölcsészkar kizárólagos használatába kerüljön. Ennek függvényében lehet gondolkodni a Petőfi épület esetleges feladásáról, de ezt megelőzően arra törekednék, hogy a messzebb lévő területeink lakói (Irinyi épület, Zoltán utca) az Egyetem utca környékére kerülhessenek. Nagyra értékelem az előző dékáni vezetés erőfeszítéseit arra, hogy a Karon dolgozók komfortérzését növeljék. Ezt én is prioritásnak tartom. Kell, hogy végre legyen jól működő büféje, társalgója a Karnak és egy olyan reprezentatív terület, ahol méltó körülmények között lehet megtartani PhD védéseket, kisebb konferenciákat, fogadásokat.

Gazdálkodás

Nehéz kérdés, mert a jövő sokismeretlenes egyenlet. Mind a növekvő központi elvonások, mind pedig a TIK által is okozott megnövekedett helyi költségek bármikor válsághelyzetbe hozhatják a Kart. Az eddigi évek mégis azt mutatták, hogy a vészharang sokszori kongatása ellenére általában jól jöttünk ki a kisebb-nagyobb nehézségekből. Ezért nem válságprogrammal indulnék, s igyekeznék optimistán tekinteni a jövőbe.

Szeretném hangsúlyozni, hogy általában és elviekben a liberális gazdaságpolitika híve vagyok. Nem akarom kiüríteni a Bölcsészkar kasszáját, de ellene vagyok minden indokolatlan központosításnak, különösen az egyes egységek által termelt saját bevételek brutális megnyirbálásának. Intézetvezetőként és a Kari Tanács tagjaként mindig is sokalltam a 35 %-os kari elvonást, ennek emelésével semmiképpen sem értenék egyet. Programom szerint a kari elvonást 30 %-ra kell csökkenteni.

Dékánként a Rektori és Egyetemi Tanácsokban azt az álláspontot képviselném, hogy a régi JATE mintájára létesüljön gazdasági/költségvetési és stratégiai bizottság.

A Kar kapcsolata az Egyetemmel és a Várossal

A külső szemlélőnek úgy tűnik, hogy az egyesülés után az új Egyetem nem a legszerencsésebben működik. A Dékánok egymás ellen harcolnak, s mindnyájan a Rektor ellen. El vagyok szánva arra, hogy határozottan képviseljem a Kar érdekeit, ám első megközelítésben megpróbálnék konszenzusos, kölcsönös érdekekre apelláló politikát folytatni, nem feledkezve meg arról, hogy csak akkor lehet sikeres a Kar, ha az Egyetem is jól működik és jó a hírneve. A részérdekek képviselete, hitem szerint, sosem mehet a nagy egész rovására.

Nyilvánvalóan az új dékánnak is szembe kell majd néznie olyan régi problémákkal mint az átiktatás finanszírozása, és hasonlók. Ezekhez járul legújabbként a Tanárképző Főiskolai Karral fennálló oktatási párhuzamok kezelése. Az Egyetem felső vezetése e problémát láthatóan a két kar belügyének tekinti. Sajnos a frontok megmerevedtek az utóbbi időben, talán egy új arc és új stílus előrevihet a megoldás felé. Bárhogy is lesz, álláspontom e kérdésben az, hogy BA diplomát csak teljesen azonos tantervek alapján adhat ki a két kar, nem tudom elképzelni azt, hogy azonos oklevelet két eltérő program alapján lehessen megszerezni ugyanazon intézményen belül (szigorlati tesztek, nyelvi küszöbvizsgák, stb.). A BA programok menedzselése nyilvánvalóan folyamatos és jó munkakapcsolatot követel majd meg a Főiskolai Karral, de ugyanígy át kell majd tekinteni a tanárképzés több karon folyó kérdését és koordinációját. A tanárképzésért felelős bölcsészkar egység, a Pedagógiai-pszichológiai Intézet sajátos gondjait az érintettekkel konzultálva, saját elképzeléseiket figyelembe véve igyekszem majd megoldani.

Fontos, hogy a Város vezetése és lakossága érzékelje a Bölcsészkar súlyát és jelentőségét mind az egyetemen belül, mind pedig a Város szempontjából. Nem jó, ha rólunk csak vélt vagy valódi botrányok nyomán jelennek meg újságcikkek, hiszen ha mást nem mondunk, az itt tanuló 6000 diák komoly szellemi potenciált, valamint kulturális fogyasztói- és vásárlóerőt jelent Szegednek. Megújuló PR munkánkban megkülönböztetett figyelmet kell szentelni a Városnak, ennek egyis aspektusa az lehet, hogy szorosabbra fűzzük kapcsolatainkat az itt működő középiskolákkal és az itt humán tárgyakat tanító pedagógusokkal.

A Dékáni Hivatal kapcsolata a hallgatókkal és a HÖK-vel

Az utóbbi években örömmel láttuk a Hallgatói Önkormányzat „felnövését,” önállóvá és felelőssé válását. Ilyen szempontból könnyű helyzetben van a Dékán, nincs sok gondja a hallgatókkal. Nyilvánvalóan fontosnak tartom azonban, hogy őszinte és állandó munkakapcsolatban legyek a hallgatók vezetőivel, s hogy ha szükséges, akármelyik hallgató bejusson az irodámba. Ugyanakkor figyelmet fogok fordítani arra, hogy a közvetlenül hallgatókkal foglalkozó adminisztráció (hallgatói ügyek dékánhelyettese, a Tanulmányi Bizottság és elnöke, a Tanulmányi Osztály vezetője) mindig azok rendelkezésére álljon.

A Kar tudományos közéletének élénkítésére vonatkozó terveimben fontos szerepet szánok a diákságnak is. Támogatni kívánom a diákköri munkát, ösztönözni a kollégákat, hogy nagyobb energiával foglalkozzanak diákkörös hallgatóikkal, illetve azt remélem, hogy a kar és egységei által szervezett tudományos konferenciákon egyre nagyobb számban jelennek majd meg diákok is – akár hallgatóként, akár előadóként.

Dékánként határozottan támogatnám, hogy a valaha virágzó, de mára elhalványult diák-hagyományok feléledjenek (pl. Kari Nap, Diákdékán választás, stb.). Arra is törekedni kívánok, hogy egy jókőzérzetű, komfortos Ady-téri épületben ennek a hangulatnak kialakításából minél nagyobb részt vállaljanak a hallgatók is. Az általános felújítással nagyot léptünk előre, de folytatni kívánom a korábbi vezetés terveit az épület további rendbetételére, és szeretném, ha a most szép, de jelenleg még elég kihasználatlan udvarokba élet költözne (kiállítási tér létesítése, könyv- és zeneműárúsítás kulturált elhelyezése, stb.). Ehhez várom a hallgatóság ötleteit és tevőleges bekapcsolódását.

A Dékáni Hivatal szerkezete

A Dékáni Hivatalban nem tervezek szerkezeti átalakítást, némi finomhangolásnak azonban itt is szükségét érzem. Úgy gondolom, hogy a három dékánhelyettes hatékony munkájához elengedhetetlen egy fő segédszemélyzet, aki előkészíti, illetve adminisztrálja feladataikat. Továbbá úgy gondolom, hogy a Kar teljes közösségének kívánságával találkozok az a tervem, hogy az ETR-rel kapcsolatos adminisztrációt egy teljes állású munkatársra bízom a jelenlegi félállású helyett. E területen annyira elkél a segítség, s olyan torlódások vannak a munkában, hogy ezt rendkívül fontos fejlesztésnek tartom. A Tanulmányi Osztály jövőbeni esetleges átalakítása attól függ, hogy beindul-e és mikor a tervezett egyetemi kvesztúra teljesen komputerezált rendszere.

Örömmel jelenthetem be, hogy körvonalazódni látszik lehetséges munkatársaim köre. A mindnyájunk által tisztelt és korábbi feladatait kitűnően megoldó Dr. Almási Tibor felhatalmazott arra, hogy pályázatomban bejelentsem, vállalná mellettem az általános dékánhelyettesi tisztelet. Továbbra is szívesen dolgoznék együtt a jól bevált dékáni vezetés egyes tagjaival, ugyanakkor azzal is tisztában vagyok, hogy a most teljesen férfidominanciájú irányításban meg kell jelenni kolléganőinknek is. Akárhogy is alakul, optimista vagyok tekintetben, hogy a feladatot átvéve azonnal meg tudnám nevezni kiváló szakemberekből álló, egymást félszavakból is értő csapatomat. A vezető adminisztratív munkatársakat – Kelemen Éva hivatalvezetőt és dr. Kothencz Mihály Tanulmányi Osztályvezetőt kitűnő, jól felkészült és elkötelezett munkatársaknak tartom, örömmel dolgoznék velük és beosztottaikkal együtt.

A Kar olajosított és demokratikus működése érdekében igen fontosnak tartom, hogy a döntések sok szinten, széleskörű megvitatások során születessenek meg. Ezért – a régi hagyományokhoz híven – nagy szerepet szánok a bizottságoknak, ugyanakkor támaszkodnék az elődeim által is működtetett Dékáni Tanács, valamint a Professzori Testület tanácsaira is.

III. ÖSSZEFOGLALÁS

A fentiek értelmében elmondhatom, hogy Dékánként arra törekednék minden erőmmel és tehetséggemmel, hogy 1/ a Karon belül jó hangulatú és a napi ügyeken túl a tudomány, a szakma általános kérdéseire is odafigyelő, érzékeny közéletet teremtsék; 2/ hogy az Egyetemmel, társ-karainkkal, a Várossal, főhatóságunkkal és külföldi partnereinkkel szemben olyan politikát folytassak, amely megerősíti és tovább növeli Karunk tekintélyét és hírnevét.

Szeged, 2004. december 8-án.

Szőnyi György Endre

Információk

Felhívjuk dolgozóink figyelmét, hogy 2005. január 6-án 12 órakor **összdolgozói értekezletet** tartunk az Auditórium Maximumban.

Személyi hírek

1. Büky László az Anyanyelvpolók Szövetsége "A szép magyar nyelvért" alapítványának Lőrincze-díját kapta 2004. december 4-én a szövetség elnökségi ülésén a Petőfi Irodalmi Múzeumban.

2. Az Akadémiai Kiadó Philosophiae Doctores sorozatában megjelent **Németh Miklósnak**, a Magyar Nyelvészeti Tanszék oktatójának *Nyelvjárás, beszélt nyelv, spontán sztenderdizációs törekvések a XVIII. századi írnyelvi nyelvújításban* c. munkája.

3. Sue Ott Rowlands professzor, a Toledoi Egyetem (Ohio, USA) film és drámatanszékének vezetője december 6-15 között összevont kurzust tartott a Dráma- és Színháztudományi Speciális Képzés valamint az Angol Tanszék hallgatóinak részére.

A Kar pályázata

A Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának dékánja pályázatot hirdet:

– Az *Angol-Amerikai Intézet Angol Tanszékére tanársegédi* álláshely betöltésére.

A megbízandó tanársegéd feladata lesz szemináriumok tartása fordítás/tolmácsolás témakörben. A pályázatoknál előnyt jelent, ha a pályázó más területen is eredményeket ért el (pl. irodalomtörténet, kultúraelmélet), ha vannak tudományos publikációi és ha jelentős előrehaladást tett a PhD fokozat megszerzése felé.

A kinevezés négy évre szól. A pályázóknak meg kell felelnie a Felsőoktatási Törvényben és a Szegedi Tudományegyetem oktatói követelményrendszerében rögzített feltételeknek.

A pályázat elbírálásának határideje a megjelenéstől számított 60 nap.

A pályázatot a megjelenéstől számított 30 napon belül a Bölcsészettudományi Kar Dékáni Hivatalába kell benyújtani. A pályázat formai feltételeiről a SZTE BTK Dékáni Hivatalában (544360) kapható felvilágosítás.

Dr. Berta Árpád egyetemi tanár s.k.
a Kar dékánja

Pályázatok

A pályázatokat illetően bővebb információkhoz juthat a B-Közép Irodában.
Űrlapok letöltéséhez, kérjük, használja a Kari Kurír pályázati oldalát!
<http://www.arts.u-szeged.hu/kurir/palyazat/index.html>

A Kellner Alapítvány ösztöndíjat ajánl fel, 3-5 éves bölcsészhallgatók számára, az Egyesült Államokba, a 2005-2006 tanévre. **Jelentkezési határidő: 2005. február 28.**

Bővebb információ: Angol-Amerikai Intézeti Iroda, <http://www.kellner.hu>

Az ösztöndíj helyi gondozói Annus Irén (iannus@lit.u-szeged.hu) és Thomas Williams (thomas@lingo.u-szeged.hu), tőlük lehet esetleges további kérdésekre választ kapni.

Minden kedves olvasónknak, Karunk és Egyetemünk valamennyi dolgozójának, oktatójának és hallgatójának **boldog karácsonyi ünnepeket, sikeres vizsgaidőszakot és eredményekben gazdag új esztendőt** kívánunk.

Kari Kurír

A Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának hírlevele

Kiadja az SZTE BTK Dékáni Hivatala

Felelős kiadó: Dr. Berta Árpád dékán

Felelős szerkesztő: Pereszlényi Gábor pályázati referens

Aktuális pályázatok határidő-táblázata

Határidő	Meghirdető	A pályázat célja, címe	Megjel enés helye
2004. dec. 31.	Hunyadi öregcserkészek	Könyvírás	Kurír 164.
2004. dec. 31.	UNESCO	Alfabetizációs díj	Kurír 162.
2004. dec. 31.	Indonéz Kormány	Darmasiswa	Kurír 165.
2005. jan. 3.	MÖB	Ritsumeikan	Kurír 165.
2005. jan. 5.	Svéd Intézet	Ösztöndíj	Kurír 165.
2005. jan. 15.	Svéd Intézet	Ösztöndíjak	Kurír 164.
2005. jan. 22.	NKÖM	József Attila	Kurír 165.
2005. feb. 5.	Norvég	Nyári egyetem	Kurír 165.
2005. feb. 25.	Pro Renovanda	Klebelsberg Kuno emlékére	Kurír 165.
2005. feb. 28.	Pro Renovanda	Egyetemi diáksportért	Kurír 165.
2005. feb. 28.	Kellner Alapítvány	Bölcsészhallgatóknak	Kurír 166.
2005. már. 1.	Pro Renovanda	Környezetkultúra	Kurír 165.
2005. már. 4.	Pro Renovanda	Unger Mátyás emlékére	Kurír 165.
2005. már. 26.	Pro Renovanda	Dunatóji népek kutatása	Kurír 165.
2005. már. 31.	Pro Renovanda	Diákok a tudományért	Kurír 165.
2005. már. 31.	Hokkaido SRC	Ösztöndíj	Kurír 165.
2005. ápr. 1.	Pro Renovanda	Kollégiumokért	Kurír 165.
2005. ápr. 29.	Pro Renovanda	Tudomány az oktatásban	Kurír 165.
Folyamatos	XX. Századi Intézet	Kutatások támogatása	Kurír 163.
Folyamatos	OTKA	Támogatások	Kurír 121.
Folyamatos	Média az Emberekért	Riporter kerestetik	Kurír 130.
Folyamatos	OMKFFH	Műszaki fejlesztés és trsd.	Kurír 129.
Folyamatos	Illyés Alapítvány	Határon túli magyarság	Kurír 92/122.
Folyamatos	OMAA	Ausztria-Mo.együtműködés	Kurír 114.
Folyamatos	Nyílt Társadalom Alap.	OSI 2000	Kurír 114.
Folyamatos	Soros Al.	Kulturális és művészeti rendezvények	Kurír 100.